



This is a self-archived – parallel-published version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details. When using please cite the original.

AUTHOR	Tuominen Leena, Leino-Kilpi Helena, Poraharju Jenna, Lehtiö Leeni, Stolt Minna, Sulosaari Virpi, Virtanen Heli
TITLE	Digipalvelut luovat mahdollisuuksia – ja osaamisvaatimuksia
YEAR	2024
VERSION	Publisher's PDF
CITATION	Tuominen, L et al. 2024. Digipalvelut luovat mahdollisuuksia – ja osaamisvaatimuksia. Pro Terveys 51(1), 20-22.

# Digipalvelut luovat mahdollisuuksia – ja osaamisvaatimuksia

Digipalveluja tarjotaan syöpää sairastaville eri vaiheissa hoitopolkua. Uusien palveluiden käyttöönotto edellyttää hoitotyöntekijöiltä osaamisen ajantasaistamista, mihin tarvitaan johtajien tukea.

**Y**hä useampi sairastuu jossain vaiheessa elämäänsä syöpään ja tarvitsee sen hoitoon liittyviä terveyspalveluita. Syöpää sairastavan hoitotyössä digipalvelut vastaavat joustavien ja kustannustehokkaiden palveluiden kasvavaan kysyntään mahdollistamalla esimerkiksi sairauden ja hoidon aiheuttamien oireiden omaseurannan sekä tarjoamalla vertaistukea ja tietoa itsehoidon tueksi erilaisten etäseurantasovellusten välityksellä (1).

Digipalveluiden muuttaessa merkittävästi hoitokulttuuria terveydenhuol-

lon ammattilaiset tarvitsevat uudenlaisia osaamista palveluiden tehokkaaseen käyttöönottoon (2,3). Se kattaa kyvyn hankkia, ymmärtää, integroida, arvioida, hallita ja luoda tietoa turvallisesti ja tehokkaasti sekä jakaa sitä muiden kanssa. Lisäksi ammattilaiset hyötävät taidoista tietotekniikassa, yhteistyössä ja ongelmanratkaisussa sekä viestinnässä ja digitaalisen sisällön tuottamisessa (4). Uudet osaamisvaatimukset tuovat mukanaan odotuksia hoitotyön johtamiselle, jolla on merkittävä rooli hoitohenkilökunnan ajantasaisen digiosaamisen tukemisessa.

## Mahdollisuuksien terveysteknologia

Julkisten palveluiden digitalisoiminen on keskeisessä asemassa hyvinvointialueiden strategioissa ja hallitusohjelmassa. Suomi on digitalisaation kärjessä 22 maan välisessä vertailussa tarkasteltaessa yritysten, kansalaisten ja julkisen sektorin digitaalisia edellytyksiä, digitaalisten ratkaisujen käyttöä ja niiden vaikutuksia (5).

Terveysteknologia tarjoaa ammattilaisille uudenlaisia mahdollisuuksia tuottaa terveyspalveluita väestön tarpeisiin ympäristöstä riippumatta (1), ja se korostuu keskusteluissa terveydenhuollon palveluiden saatavuudesta, sujuvuudesta ja tehokkuudesta (1,2). Digipalvelut vapauttavat terveydenhuollon resursseja niitä eniten tarvitseville, alentavat terveydenhuollon kustannuksia ja edistävät viestintää palveluiden käyttäjien ja ammattilaisten välillä (2). Digipalvelut voivat lisätä potilaiden tyytyväisyyttä, mutta niiden käyttöä tulee myös voida arvioida yksilöllisesti potilaiden tilanteen ja tarpeiden perusteella (6).

## Kehittämiskohteet syöpää sairastavan hoitotyössä

Suomessa terveydenhuollon ammattilaiset ovat aiemmin arvioineet digiosaamisensa olevan hyvällä tasolla. Digipalveluiden käyttöönoton osaamisvaatimuksia on tunnustettu (2) ja osaamisvajetta on todettu teknologiaosaamisessa ja palveluosaamisessa, motivaatioissa ja toiminnan uudelleen suunnittelussa (7).

### INFO

Ammattilaisten digiosaamiseen liittyviä kehittämistarpeita syöpää sairastavan hoitotyössä kuvataan EU-rahoitteisessa DigiCanTrain-projektissa tehdyssä systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa, jossa analysoidaan 24 alkuperäistutkimusta vuosilta 2018–2023 (8).



ISTOCKPHOTO

Syöpää sairastavan hoitotyössä tunnistetut digiosaamisen kehittämistarpeet (kuvio) kohdistuvat etenkin ihmislähtöisen hoitosuhteen luomiseen, potilaiden ohjaamiseen ja tukemiseen sekä sairauteen liittyvien vaikeiden asioiden kertomiseen digikanavien kautta.

Hoitosuhteen luomisessa keskeistä osaamista on tunneyhteyden luominen ja ihmislähtöinen lähestymistapa. Videoyhteyden avulla voidaan edistää sanantonta viestintää sekä tunteiden ilmaisemista ja tunnistamista. Lisäksi lyhyenkin tapaamisen aikana on osattava hankkia ja välittää tarvittavaa tietoa ja arvioida potilaan tilaa ja siinä tapahtuneita muutoksia. Ohjauksessa ammattilaisen on myös osattava arvioida digipalvelun soveltuvuus kunkin potilaan yksilöllisiin tarpeisiin.

Ammattilaisen on tärkeää osata arvioida eri menetelmien avulla, miten potilas on ymmärtänyt hänelle tarjotun tiedon. Kehittämistarpeet potilaiden ohjauksessa kohdistuvat myös tiedon hallintaan ja esittämiseen.

Syöpää sairastavan ohjauksessa on

aina läsnä tukeminen. Vaikeiden asioiden kertomisessa on tarpeen kehittää taitoa vastaanottaa ja sanoittaa potilaiden tunteita, olla läsnä, osoittaa tukea ja myötätuntoa (8).

### **Hoitotyön johtaja – muutoksen mahdollistaja**

Digipalveluiden tullessa osaksi palvelujärjestelmää hoitotyön johtajan tehtävä on vastata muutoksen tuomiin vaatimuksiin (3). Digipalvelut vaativat toimintamallien uudelleenmuotoilua, ja johtajilla on tärkeä rooli muutoksen fasilitoinnissa (6). Johtajat voivat toiminnallaan tukea terveyspalveluiden digitalisaatiota ja sen myötä vaikuttaa myönteisesti palveluiden saatavuuteen ja tehokkuuteen.

Hoitotyön johtajat voivat edistää digipalveluiden hyödyntämistä mahdollistamalla uudenlaisen osaamisen systemaattisen kehittämisen ja arvioinnin. Digipalveluiden vaikuttavuuden arviointi osana näyttöön perustuvaa päivittäisjohtamista auttaa kehittämään toimintaa edelleen. Vaikuttavuuden arvioinnissa voidaan hyödyntää auditoin-

teja ja erilaisia seurantakäytäntöjä (9) osana organisaation päivittäistoimintaa. Mittaaminen tulisi kytkeä asetettuihin tavoitteisiin (2). Seurantatiedon säännöllinen kerääminen ja analysointi digipalveluiden käytöstä ja laadusta (3) auttaa kohdistamaan tarvittavia kehittämistoimenpiteitä.

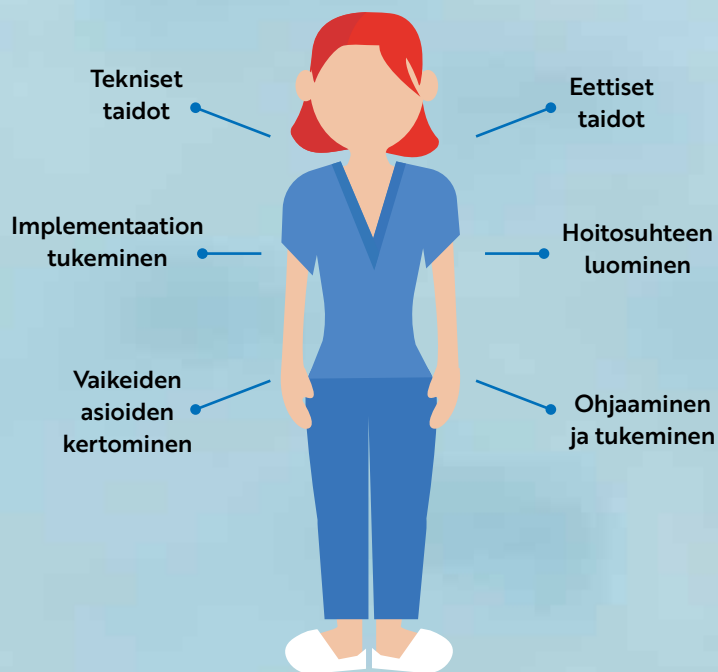
Hoitotyön johtaja vastaa aina hoitotyön laadusta terveyspalvelun toteuttamismuodosta riippumatta. Asiakaslähtöisyyttä voidaan edistää digipalveluiden suunnittelussa ja laadun arvioinnissa hyödyntämällä asiakaskokemusta tai muita käyttäjien raporttoimia tunnuslukuja (3). Digitalisaation onnistunut käyttöönotto edellyttää myös riittävien resurssien varmistamista, kuten rahoitusta, teknologiaa, aikaa, henkilöstöä sekä tarkoituksenmukaisia tiloja (2).

### **Johtamisella tukea digiosaamiseen**

Osaamisen johtaminen luo laadukkaita ja yhtenäisiä toimintatapoja organisaatioon, kun sen myötä arvioidaan systemaattisesti hoitotyön ammattilaisten



## AMMATTILAISTEN DIGIOSAAMISEN KEHITTÄMISTARPEET SYÖPÄÄ SAIRASTAVAN HOITOTYÖSSÄ



**“Osallistava johtaminen  
tukee henkilöstön  
sitoutumista uuden  
teknologian  
käyttöönottoon.”**



### LEENA TUOMINEN

Tt, sh, projektitutkija,  
Turun yliopisto, Hoitotieteen laitos ja  
hoitotyön kliininen asiantuntija,  
HUS Syöpäkeskus



### HELENA LEINO-KILPI

Tt, esh, professori (emerita),  
Turun yliopisto,  
Hoitotieteen laitos ja tutkija,  
TYKS



### JENNA PORAHARJU

TtK, sh, tutkimusavustaja,  
Turun yliopisto,  
Hoitotieteen laitos ja sairaanhoitaja,  
HUS Leikkaus- ja teho-osastot



### LEENI LEHTIÖ

FM, Informaatikko,  
Turun yliopisto, Kirjasto



### MINNA STOLT

Tt, professori (ma),  
Turun yliopisto,  
Hoitotieteen laitos,  
Satakunnan hyvinvointialue



### VIRPI SULOSAARI

Tt, sh, yliopettaja,  
Turun Ammattikorkeakoulu



### HELI VIRTANEN

Tt, sh, dosentti, yliopistonlehtori,  
Turun yliopisto,  
Hoitotieteen laitos

digiosaamista ja tuetaan urakehitystä osana organisaation laadunvarmistusta. Osaamista verrataan organisaation osaamisvaatimuksiin ja täydennyskoulutusta tarjotaan yksilöllisen osaamistarpeen mukaisesti. Syöpää sairastavan hoitotyössä osaamisen arvioinnin voi kohdentaa tunnistettuihin digiosaamisen alueisiin (kuvio).

Keskeisiä tehtäviä osaamisen johtamisessa ovat lisäksi muun muassa erikoistumisopintojen tarjoaminen, digimentoroinnin mahdollistaminen ja hyvien käytäntöjen vakiinnuttaminen osaksi työtä (2).

Tiedolla johtamisen avulla voidaan

lisätä kustannustietoisuutta ja hillitä kustannusten kasvua. On tärkeää myös tiedottaa työyhteisölle digitalisaation avulla saavutetuista tuloksista ja näin edistää myönteistä tutkimuksellista kehittämistä.

Osallistava johtaminen tukee henkilöstön sitoutumista uuden teknologian käyttöönottoon. Osallistumismahdollisuuden lisäksi hyvän työilmapiirin on todettu olevan positiivisesti yhteydessä uusien toimintatapojen omaksumiseen (9). Pitämällä omat digitaitonsa ajan tasalla hoitotyön johtaja voi myös toimia esimerkkinä vakuuttaen toiset näiden taitojen hyödyllisyydestä. ●

### LÄHTEET

- 1 Stoumpos AJ, Kitsios F, Talias MA. Digital Transformation in Healthcare: Technology Acceptance and Its Applications. *Int J Environ Res Public Health*. 2023;20(4):3407.
- 2 Pennanen P, Jansson M, Torkki P ym. Digitaalisten palvelujen vaikutukset sosiaali- ja terveydenhuollossa. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2023:52. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-059-2>
- 3 European Commission. Directorate-General for Health and Food Safety. Opinion on assessing the impact of digital transformation of health services. Publications Office, 2019. <https://data.europa.eu/doi/10.2875/644722>
- 4 Bashir S, Miyamoto K. Digital Skills: Frameworks and Programs. World Bank, 2020. <http://hdl.handle.net/10986/35080>
- 5 Ali-Yrkkö J, Kässi O, Pajarinen M, Rouvinen P. Digibarometri 2023: Data, tekoäly ja talouskasvu. Taloustieto Oy, Helsinki. 2023. <https://www.etla.fi/julkaisut/muut-julkaisut/digibarometri-2023-data-tekoaly-ja-taloukasvu/>
- 6 Singh S, Fletcher GG, Yao X, Sussman J. Virtual Care in Patients with Cancer: A Systematic Review. *Curr Oncol*. 2021;28(5):3488-3506.
- 7 Kinnunen UM, Heponiemi T, Rajalahti E, Ahonen O, Korhonen T, Hyppönen H. Factors Related to Health Informatics Competencies for Nurses - Results of a National Electronic Health Record Survey. *Comput Inform Nurs*. 2019;37(8):420-429.
- 8 Tuominen L, Poraharju J, Carrion C, et al. Digital skills of health care professionals in cancer care: A systematic review. *Lähetetty arvioitavaksi*.
- 9 Konttila J, Siira H, Kyngäs H, et al. Healthcare professionals' competence in digitalisation: A systematic review. *J Clin Nurs*. 2019;28(5-6):745-761.